

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3045/2022
06.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ..., ИИ из ..., ЈЈ из ..., КК из ..., ЛЛ из ..., чији су заједнички пуномоћници Милан Петровић, Тања Савић, Милан Максимовић, адвокати из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за железнички превоз робе „Србија карго“ Београд, чији је пуномоћник Ђорђе Ђурић, адвокат из ... и тужилаца ЉЉ из ..., ММ из ..., НН из ... код ... и ЊЊ из ..., чији су заједнички пуномоћници Милан Петровић, Тања Савић, Милан Максимовић, адвокати из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради исплате накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4211/21 од 26.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 06.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужилаца и **ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4211/21 од 26.11.2021. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд и **ДЕЛИМИЧНО ОДБИЈАЈУ** као неосноване жалбе тужених „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд и „Србија Карго“ а.д. Београд, и **ДЕЛИМИЧНО ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Убу П1 35/21 од 24.08.2021. године и то:

-у ставовима 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35 (погрешно означен као став 31), 37 (погрешно означен као став 33), 39 (погрешно означен као став 35), 41 (погрешно означен као став 37), 43 (погрешно означен као став 39), 45 (погрешно означен као став 41), 47 (погрешно означен као став 43), 49 (погрешно означен као став 45), 51 (погрешно означен као став 47), 53 (погрешно означен као став 49), 55 (погрешно означен као став 51), 57 (погрешно означен као став 53), 59 (погрешно означен као став 55), 61 (погрешно означен као став 57), 63 (погрешно означен као став 59), 65 (погрешно означен као став 61), 67 (погрешно означен као став 63) изреке, у односу на туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд, којим је обавезан да тужиоцима за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење

годишњег одмор исплати појединачне месечне износе, све са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате,

-у ставовима 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 и 20 изреке, у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд, којим је обавезан да тужиоцима ЉЉ, ММ, НН и ЊЊ за период од септембра 2015. године закључно са октобром 2017. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмор исплати појединачне месечне износе, све са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате,

-у ставовима 2, 4, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34 (погрешно означен као став 30), 36 (погрешно означен као став 32), 38 (погрешно означен као став 34), 40 (погрешно означен као став 36), 42 (погрешно означен као став 38), 44 (погрешно означен као став 40), 46 (погрешно означен као став 42), 48 (погрешно означен као став 44), 50 (погрешно означен као став 46), 52 (погрешно означен као став 48), 54 (погрешно означен као став 50), 56 (погрешно означен као став 52), 58 (погрешно означен као став 54), 60 (погрешно означен као став 54), 62 (погрешно означен као став 58), 64 (погрешно означен као став 60), 66 (погрешно означен као став 62), 68 (погрешно означен као став 64) изреке, у односу на „Србија Карго“ а.д. Београд, којим је обавезан да тужиоцима АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК и ЛЛ за период од септембра 2015. године закључно са октобром 2017. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмор исплати појединачне месечне износе, све са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате,

и у ставу 69 (погрешно означен као став 65) изреке (одлука и трошковима поступка, а **ОДБИЈАЈУ** се захтеви туженог „Србија Карго“ а.д. Београд за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка и туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд за накнаду трошкова другостепеног поступка.

У преосталом делу ревизија тужиоца **СЕ ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да на име трошкова ревизијског поступка исплате тужиоцима укупан износ од 1.401.436,00 динара и то: тужени „Железнице Србије“ а.д. износ од 446.077,08 динара, тужени „Србија Карго“ а.д. износ од 682.499,30 динара, а тужени „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. износ од 272.859,60 динара, у року од 8 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу П1 35/21 од 24.08.2021. године, обавезани су тужени „Железнице Србије“ АД Београд и „Србија карго“ АД Београд да тужиоцима АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК и ЛЛ на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада у периоду од 01.11.2014. године до 31.08.2015. године солидарно исплате појединачно одређене износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког износа до исплате, ближе означене у садржају изреке и да им тужени „Србија карго“ а.д. Београд на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од септембра 2015. године закључно са октобром 2017. године исплати појединачно одређене износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког износа до исплате, ближе означене у садржају изреке. Тужени АД „Железнице Србије“ и тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд обавезани су да тужиоцима ЉЉ, ММ, НН и ЊЊ на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада и регреса за

коришћење годишњег одмора у периоду од 01.11.2014. године до 31.08.2015. године солидарно исплате појединачно одређене износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе означено у садржају изреке, а тужена „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд да им исплати за период од септембра 2015. године закључно са октобром 2017. године појединачно одређене износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког износа до исплате, ближе означено у садржају изреке. Обавезани су тужени да тужиоцима исплате трошкове парничног поступка у износима ближе означеним у садржају тог става, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4211/21 од 26.11.2021. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужилаца да се тужени „Железнице Србије“ а.д. и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд солидарно обавезу, као и да се тужени „Железнице Србије“ и „Србија карго“ а.д. Београд солидарно обавезу да им на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.11.2014. године до 31.08.2015. године, исплате појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, те да им тужени „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд за период од септембра 2015. године закључно са октобром 2017. године и тужени „Србија карго“ а.д. Београд за исти период исплате појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Одбијен је захтев тужилаца да се тужени обавезу да им накнаде трошкове парничног поступка, а тужиоци АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ, ЗЗ, ИИ, ЈЈ, КК и ЛЛ обавезани су да туженом „Србија карго“ а.д. Београд накнаде трошкове првостепеног поступка од 6.000,00 динара и другостепеног поступка од 30.858,00 динара. Одбијен је захтев тужених „Железнице Србије“ АД Београд и „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд за накнаду трошкова првостепеног поступка. Обавезани су тужиоци ЉЉ, ММ, НН и ЊЊ да туженом „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд на име трошкова другостепеног поступка исплате износ од 36.858,00 динара. Одбијен је захтев туженог „Железнице Србије“ АД Београд за накнаду трошкова поступка на име судских такси.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20) и нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу на основу уговора о раду на неодређено време код туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд до августа 2015. године. Након статусних промена код овог туженог, тужиоци су од септембра 2015. године преузети код тужених „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд и „Србија карго“ а.д. Београд, привредних друштва која су настала издвајањем из „Железнице Србије“ а.д. Београд, са којим су закључили анексе уговора о раду, са истим првима и обавезама као код послодавца претходника. У спорном периоду, тужиоцима нису исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и

регреса за коришћење годишњег одмора, нити су исказане у обрачунским листама за утужени период.

Тужени „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд и „Србија карго“ а.д. Београд основани су Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године, као друштво стицалац дела имовине туженог Железнице Србије“ а.д. Београд, утврђеног деобним биланском као саставним делом плана статусне промене тог привредног друштва, издвајање уз оснивање нових акционарских друштава. Планом статусне промене туженог „Железнице Србије“ а.д. предвиђено је да ће се опис преузетих обавеза привредних друштава насталих статусном променом уредити посебним уговором. Сви учесници статусне промене потписали су Протокол о усвајању Информације о спроведеном поступку статусне промене туженог „Железнице Србије“ а.д. од 24.06.2016. године и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних предузећа. Тим протоколом је прихваћена назначена информација, којом је одређено да се обавезе резервисане за судске спорове у току и обавезе по основу зарада и накнада зарада преносе у почетни биланс туженог „Железнице Србије“ а.д. после издвајања. Оценом налаза и мишљења вештака за економско-финансијску област утврђена је висина трошкова на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за спорни период, применом последње регулативе која је предвиђала параметре у погледу висине трошкова за исхрану и регрес из раније важећег Колективног уговора ЈЖТП („Службени гласник РС“, бр. 37/95 ... и 7/2000).

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чланова 104. став 1, 105. став 1. и 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду усвојио тужбени захтев и одлучио као у изреци. По становишту тог суда, наведеним законским одредбама тужиоцима је признато право на тражене накнаде које у колективном уговору из марта 2015. године нису конкретизоване одређивањем параметара на основу којих се њихова висина може издвојити из вредности радног часа, нити су исте посебно исказиване у обрачунским листама тужиоцима зараде. Због тога је обавезао тужене на њихову исплату у висини утврђеној вештачењем, коришћењем критеријума из последњег колективног уговора по којем је тужени ове накнаде обрачунавао и исплаћивао запосленима. ..

Другостепени суд је, преиначио другостепену пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да су тужиоцима тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исплаћене, тако што су им урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа, те да ни у посебним ни у општим актима не постоји основ за остваривање права тужиоца за накнаду тражених трошкова за утужени период, јер нема одговарајућег општег акта на основу ког би то право могао остварити, због чега тужиоци не могу потраживати новчану исплату по овим основима.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом тужилаца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одбио тужбени захтев у односу на туженог „Железнице Србије“ АД Београд за период од новембра 2014. године закључно са августом 2015. године и у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд и туженог „Србија карго“ а.д. Београд за период од септембра 2015. године закључно са октобром 2017. године.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник Републике

Србије“ број 61/05) које се примењују од 01.01.2006. године, поред осталог, предвиђено је и право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачке 5. и 6). Послодавцима је, након почетка примене новелираног Закона о раду, остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. Притом, њихова висина мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ти трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место.

Колективним уговором друштва преносиоца од 24.03.2015. године који је наставило да примењује и друштво стицалац предвиђено је да је у вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима. Тужени нису доставили одлуку о висини ових накнада, нити је обављеним вештачењем могла бити утврђена њихова висина - вредност са којим су укључене у вредност једног радног часа. То, међутим, не искључује право тужилаца на исплату ових накнада. Не може се прихватити став да су запосленима, па и тужиоцима, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да спорне накнаде нису номинално исказане у платној листи тужилаца, како је то прописано чланом 121. Закона о раду и Правилником о садржају обрачуна зарада, односно накнада зарада („Службени гласник РС“ бр. 90/2014 и 44/2018) којим се прописује садржај обрачуна зараде, између осталог и износ накнаде трошкова који имају карактер зарада -топли оброк и регрес (члан 3. став 1. тачка 7).

Сходно наведеном, произилази да су тужени у погледу исплате наведених накнада законске одредбе примењивали на штету тужилаца. Пошто колективни уговор који се примењивао у спорном периоду не садржи конкретну регулативу која утврђује висину тражених накнада, тужиоци могу потраживати њихову исплату у износима утврђеним према параметрима из ранијег колективног уговора. У овом случају тужиоци су то и учинили тако што је тужбени захтев поставила у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, утврђених налазом и мишљењем вештака применом тих параметара, због чега је тужбени захтев делимично основан.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права у погледу одлуке о постојању солидарне обавезе туженог – друштва стицалоца, овде тужених АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд и „Србија карго“ а.д. Београд у односу на новчано потраживање настало пре заснивања радног односа код тих тужених.

Тужено друштво стицалац основано је Одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године („Службени гласник Републике Србије“ број 60/15) у поступку спровођења статусне промене туженог АД „Железнице Србије“ Београд. Реч је о статусној промени из члана 489. став 1. тачка 1. и став 2. Закона о привредним друштвима (издвајање уз оснивање) у којој се једно друштво (друштво преносилац) дели тако што преноси део своје имовине и обавеза на једно или више новооснованих

друштва (друштво стицаоци), а по спроведној статусној промени само наставља да постоји. У случају такве статусне промене, за пренос обавеза на друштво стицаоца релевантан је искључиво уговор о статусној промени, односно план поделе. На друштво стицаоца прелазе само оне обавезе друштва преносиоца за које је одређено наведеним актима. Поред тога, одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима прописано је да друштво стицалац солидарно одговара са друштвом преносиоцем за обавезе које су по наведеним статусним документима остале на страни друштва преносиоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцима другачије уговорено.

У конкретном случају, означена статусна промена друштва преносиоца „Железнице Србије“ а.д. Београд спроведена је по поступку прописаном Законом о привредним друштвима. Решењем Владе Републике Србије од 02.07.2015. године дата је сагласност том привредном друштву од 11.05.2015. године којом је одобрен нацрт плана поделе који је 31.03.2015. године усвојио одбор директора тог привредног друштва (објављен на интернет страници Агенције за привредне регистре, у складу са чланом 495. став 1. Закона о привредним друштвима). Планом поделе, као саставним делом Одлуке о статусној промени од 11.05.2015. године, означене су номиналне вредности имовине и обавеза које се статусном променом преносе на друштва стицаоце и то су једнаке вредности. План не садржи опис преузетих обавеза ни начин на који ће се њихов пренос и реализација извршити, већ само констатацију да се на тужено друштво стицаоца преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности железничког превоза путника, без јасног одређења да ли у те обавезе спадају и новчана потраживања запослених које су ти тужени преузели од друштва преносиоца. У плану је предвиђено да ће о томе бити закључен посебан уговор, али не и форма у којој ће се такав уговор закључити.

Између друштва преносиоца и друштва стицалаца, тужених „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. Београд и „Србија карго“ а.д. Београд, закључен је 24.06.2016. године протокол којим су његови потписници прихватили информацију о спроведеном поступку статусне промене друштва преносиоца и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Означеним протоколом су у биланс туженог друштва преносиоца, поред осталог, пренета „резервисања“ за судске спорове, односно спорове који су у току. Наведени протокол, по оцени ревизијског суда, има значај уговора предвиђеног у одељку V плана поделе туженог друштва преносиоца, тако да је спорно новчано потраживање настало пре његове статусне промене остало обавеза тог туженог, а солидарна обавеза туженог друштва стицаоца не постоји у смислу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима јер нема разлике у вредности имовине која му је пренета и обавеза које је преузео.

Околност да су тужени друштво стицалац АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд и тужени „Србија карго“ а.д. Београд преузели тужиоце и са њима закључили анексе уговора о раду од 28.08.2015. године, не значи да су на тај начин преузели и све обавезе њиховог ранијег послодавца – друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тужиоци задрже у радном односу, у складу са члановима 147.-151. Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленом из њиховог радног односа.

Како је другостепена пресуда преиначена тако што је одбијена жалба туженог „Железнице Србија“ а.д. Београд и делимично одбијена жалба тужених „Инфраструктура железнице Србије“ и „Србија карго“ а.д. Београд, а имајући у виду да су тужиоци у претежном делу успели у спору, то је иста преиначена и у погледу одлуке о трошковима, тако што је потврђена одлука о трошковима првостепеног поступка, а одбијен захтев тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Имајући у виду успех тужилаца у поступку по ревизији, то им на основу чланова 153. став 2, 154. став 2. и 163. став 2. ЗПП, припадају и опредељени трошкови ревизијског поступка који обухватају трошкове на име састава ревизије од 54.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката важећој у време предузете радње. Тужиоцима су признати и трошкови на име судских такси и то: АА за ревизију 35.112,16 и ревизијску одлуку од 52.668,69 динара, ББ за ревизију 29.169,64 динара и ревизијску одлуку од 43.754,46 динара, ВВ за ревизију 28.069,04 динара и ревизијску одлуку од 42.103,56 динара, ГГ за ревизију 29.225,40 динара и ревизијску одлуку од 43.838,10 динара, ДД за ревизију 34.372,80 динара и ревизијску одлуку од 51.409,20 динара, ЂЂ за ревизију 35.998,72 динара и ревизијску одлуку од 53.983,08 динара, ЕЕ за ревизију 30.134,98 динара и ревизијску одлуку од 45.202,47 динара, ЖЖ за ревизију 27.111,28 динара и ревизијску одлуку од 40.666,92 динара, ЗЗ за ревизију 37.036,64 динара и ревизијску одлуку од 55.554,96 динара, ИИ за ревизију 31.286,64 динара и ревизијску одлуку од 46.929,96 динара, ЈЈ за ревизију 35.161,86 динара и ревизијску одлуку од 52.742,79 динара, КК за ревизију 28.471,68 динара и ревизијску одлуку од 42.707,52 динара, ЛЛ за ревизију 31.593,08 динара и ревизијску одлуку од 47.389,62 динара, ЉЉ за ревизију 22.314,18 динара и ревизијску одлуку од 33.471,27 динара, ММ за ревизију 36.458,44 динара и ревизијску одлуку од 54.687,66 динара, НН за ревизију 30.665,04 динара и ревизијску одлуку од 45.997,56 динара и ЊЊ за ревизију 36.858,64 динара и ревизијску одлуку од 55.287,96 динара, одмерено према тарифном броју 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15). Тужени нису солидарни дужници и зато су дужни да тужиоцу надокнаде ове трошкове сразмерно свом уделу у предмету спора, сагласно члану 160. став 1. ЗПП. У конкретном случају, удео туженог Железнице Србије“ АД у предмету спора је 31,83%, удео туженог „Србија Карго“ а.д. је 48,68%, а удео „Инфраструктура железнице Србије“ је 19,47%. Сразмерно тим уделима, тужени „Железнице Србије“ а.д. дужан је тужиоцу надокнадити трошкове поступка по ревизији 446.077,08 динара, тужени „Србија Карго“ а.д. износ од 682.499,30 динара, а тужени „Инфраструктура железнице Србије“ а.д. износ од 272.859,60 динара.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић